

A RÉGI JÓ PEST

A RENDŐRSÉG RÉGI JELENTÉSEIBEN (9)

1898 szeptember 10-én délelőtt Genfben, amikor a királyné hajóra akart szállni, egy Lucheni nevű anarchista törrel szivenszurta. A királyné az első pillanatban nem is vette észre, hogy merénylet történt. Azt hitte, hogy a rosszul öltözött ember részeg és véletlenül nekiütközött. Egy másodperc múlva azonban elvesztette eszméletét és ájultan dőlt udvarhölgyének, Noszitz grófnőnek karjaiba. Ekkor látták, hogy a királyné melléből patakzik a vér. A merénylet a járőrök fogták le a királynét pedig bevitték a hajóra és lefektették egy kajútban. Gyorsan orvost hívtak, mire azonban az orvos megérkezett, a magyarokat szerető szív megszűnt dobogni.

Budapestre az esti órákban érkezett a gyászír. A lapok rendkívüli kiadásban közölték. Vendéglőkben, kávéházakban elhallgatott a zene, a színházakban nem tartottak előadást és őszinte, mély gyász költözött a szívekbe.

A holttestet Bécsbe vitték, ahol a kapucinus templomban temették el nagy gyászpompával Rudolf trónörökös mellé. A kapucinus sírbolt egyik oldalmedyéjében helyezték el a két koporsót, közöttük imaszalmoly állott, ahol Ferenc József egészen haláláig minden héten megjelent imádkozni.

Lucheni életfogytiglani börtönre ítélték. A genfi börtönben 1910 október 19-én felakasztotta magát és meghalt.

Erzsébet királynéért érzett gyászt Budapesten csakhamar politikai viharok váltották fel. A Hentzi-szobor ügye került ismét elő.

A HENTZI-SZOBOR ÁTHELYEZÉSE

Ferenc József már korábban aláírta parancsát, amellyel elrendelte, hogy a Hentzi-szobrot, amely mélysegesen sértette a magyar önértéket, a Disz-térről helyezték el a hűvösvölgyi kadetiskolába. Ferenc Józsefnek ezzel az volt a célja, hogy a szobrot, amely annyi izgalom, tüntetés és merénylet okozója volt, elhelyezze arról a helyről hol állandóan szálla minden magyar szemében. A rendelet Erzsébet királyné halála miatt nem került nyilvánosságra, csak néhány hét múlva, 1898 november elsején. Ekkor érkezett meg Budapestre Krieghammer közös hadügyminiszter parancsa Lobkowitz herceg budapesti hadlestparancsnokhoz. Krieghammer tévedésből, vagy tulzott lojalitásból félreértette a király intencióit és olyan parancsot küldött, hogy a szobrot a hűvösvölgyi kadetiskola elé

kell helyezni, hogy mindenkoron hősi példát mutasson a katonai pályára készülő ifjúságnak. Ebből azután nagy parlamenti harcok és utcai tüntetések lettek. Kossuth Ferenc fulmináns interpellációt intézett Bánffy miniszterelnökhöz. Bánffy felutazott Bécsbe, audienciát kért a királytól és ezen határozták el, hogy a Hentzi-szobor nem a kadetiskola elé, hanem az udvarába kerül és a szoboráthelyezés a legnagyobb csöndben, minden feltűnés nélkül történjék.

Igy csillapodtak el azután a hullámok.

RIGÓ JANCSI REGÉNYES TÖRTÉNETE

1898-ban érdekes vendégei voltak Budapestnek: Chimay hercegnő és Rigó Jancsi. A szerelmespár két esztendővel azelőtt már járt Budapesten, de olyan feltűnést keltettek, hogy néhány nap múlva elmenekültek. 1898-ban tértek ismét vissza azzal a szándékkal, hogy Magyarországon telepednek le.

Rigó Jancsi mezitlábás cigánypurdé volt Pákozdon. Úgyesen kezelte a vonót, és így került be a híres Simplicius Barcza Jóska cigányprimás bandájába. Feleségül vette a primás leányát, Barcza Mariskát és így lett másodprimás. A cigánybanda gyakran játszott Székesfehérvárott is a mulatozó uraknak. Rigó Jancsi csakhamar népszerű lett. saját bandát szervezett és feljött Budapestre, ahol az Opera-kávéházban muzsikált. Híres cigány lett, és ajánlatot kapott, hogy menjen ki a bandával Párisba. Párisban a Poillard étteremben játszott. Rigó Jancsi magával vitte fiatal feleségét is Párisba. Egy szép napon a vendéglőben megjelent Chimay herceg feleségével, a szépséges Ward Klárával. A herceg a belga arisztokrácia tagja volt, apja hosszú időn keresztül Belgium miniszterelnöki székében ült. A fiatal herceg Amerikában járt, ott ismerkedett meg a milliomos Ward-család leányával, Klárával és elvette feleségül. Mesébe illő csodás hozományt kapott. A hercegi párnak két gyermeke volt.

Chimay hercegnőnek nemcsak a magyar nőtá tetszett meg, hanem szíve szerelemre gyulladt a villogó szemű cigányprimás iránt. Néhány napon keresztül a férjével jött az étterembe, később azután a férje nélkül, egyedül jelent meg minden este, magyar muzsikát hallgatni. Rigó Jancsi is észrevette, hogy a hercegnő gyakran rajta felejt a szemét, ő is viszonzta a tekintetet, beszélgetni kezdtek, megismerkedtek és megszerették egymást. Rigó Jancsi felesége eleinte büszke volt arra, hogy hercegné barátokzik az urával, lassanként azonban féltékenykedni kezdett. Megtudta, hogy a cigányprimás és a hercegné egy külvárosi kávéházban találkoznak. Egy ízben meglepte őket, szörnyű bot-

rányt csapott és billiárddáköval verte meg a férjét. A botrány belekerült a párisi lapokba. Chimay herceg az ujsággal kezében belépett felesége szobájába és az ujsághirre mutatva, ezt kérdezte:

— Madame, igaz az, amit önről és arról a magyar cigányprimásról írnak?

— Igaz — válaszolta a hercegné.

— Akkor tehát mi elválnék, — szölt a herceg és kiment a szobából. Két nap múlva Rigó Jancsi és a hercegné megszöktek Párisból. Barcza Mariska napokon keresztül siratta az urát, majd vonatra ült és visszament Pákozdra. Rigó Jancsi és a hercegné a Rivierára utaztak. A pákozdi cigánygyerek elegáns ruhákat kapott, leckeórákat vett, hogyan kell az asztalnál ülni, hogyan kell a kést és villát kezelni, a hercegné tanárokat vett, akik oktatták Rigó Jancsit az uri módra és viselkedésre. 1896-ban, mint említettük, Magyarországra jöttek. Rigó Jancsi a hercegnével beállított a pákozdi cigánysorra. A cigányok azonban idegenkedéssel fogadták őket, és rámutattak a házra, ahol Barcza Mariska sírdogált még mindig férje után. Pákozdról azután Budapestre jöttek és a József-körúti Rémi-szállóban szálltak meg. Olyan nagy volt a pesti közönség érdeklődése irántuk, hogy a Rémi-szálló előtt lovasrendőröknek kellett szélverni a tömeget. Két nap múlva el is utaztak. 1898 tavaszán ismét Budapestre jöttek. A hercegnének sósfürdőket ajánlottak. A kelenföldi Erzsébet-sósfürdőben vettek háromszobás apartementet. A fürdőben az akkor már férj és feleség nagy feltűnést keltettek. Külön látványosság volt, amikor ebédhez vagy vacsorához ültek. Három személyre terítették. Egyik széken ült Rigó Jancsi, a másikon a hercegné és a hercegné mellett a széken egy kis fekete kutya. A hercegné ugyanazzal a villával adta a kutyának a szájába az ételt, amellyel ő maga evett. Egy falatot evett ő, egyet a kutya.

A sósfürdőből fiakkereken gyakran bejártak Pestre és arról beszéltek, hogy itt telepednek le és akudoztak is egy Andrássy-úti házra. Később azonban, nem tudni, mi okból, megváltoztatták szándékukat és néhány hónap múlva elutaztak. Azóta is sokszor halottunk a cigányprimásról és a hercegnőről. A hercegné összeveszett a Ward-családdal, megszűntek pénzforsásai és a híres házaspár elszegényedett. Rigó Jancsi 1927-ben halt meg kórházi ágyon Káiroban.

HIER! VAGY JELEN!?

1898-ban ünnepelte a budapesti rendőrség huszonöt éves jubileumát. A jubileum alkalmából alapították meg a rendőrség nyugdíjpótló intézményét és Rudnay főkapitány a

Csillárok

állólámpák, talkarok,
ajánéktárgyak, írőkészletek

Csillárok és Világítás Rt.

VII, Erzsébet-körút 41

diszterem számára megfestette elődeinek arcképét. Nevezetesebb bűncselekmények nem igen voltak. Az év folyamán három rablógyilkosság történt, mindhárom tettesét el is fogták.

„HIER!“

1899 ismét politikai tüntetésekkel kezdődött. Krieghammer közös hadügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben elrendelte, hogy a közös ezredeknél az önkéntesek „jelen“ szó helyett németül „hier“ szóval jelentkezzenek. Akkoriban ez óriási nemzeti sérelem volt. A függetlenségi párti képviselők hónapokon át tiltakoztak ellene, az egyetemi ifjúság tüntetéseket rendezett az egész városban. A rendőrség heteken keresztül éjjelnappal talpon volt. A miniszterek Bécsbe szaladgáltak és kapacitálák Krieghammert, hogy vonja vissza a rendeletet. A hadügyminiszter azonban hajthatatlan maradt és azzal fenyegetőzött, hogy katonasággal csinál rendet Budapest utcáin.

A katonai intervencióra nem került sor, noha a tüntetések tovább folytak. Az egyetemi diákság látva, hogy a tüntetésekkel nem ér el célt, másutt keresett rekompenzációt. Ugy akartak bosszul állni az „átkos Bécsen“, hogy tüntetéseket kezdtek a dalesarnokokban, az ugynevezett Sängereiokban a németnyelvű előadások ellen. A nap-nap után megújuló tüntetéseknek a főkapitány velet végget, aki rendeletet adott ki, hogy minden előadóhelyiségben a műsor felének magyarul kell lennie. Erre megnyugodtak a diákok és a tüntetések abban maradtak.

SZÉLHÁMOSOK ÉS CSALÓK

A millenárius esztendő utáni dekonjunktúrát föllendülés váltotta fel. Ezt a föllendülést azonban szélhámosok és csalók használták fel. A főkapitány évi jelentése szerint az évben 640.000 koronával károsították meg a hiszékeny embereket az óvadékszalók. Felkelten ügynökök házspekulációkra csábították az embereket. Igen sok olyan eset történt, hogy emberek házakat vettek, anélkül, hogy egy fillérjük lett volna.

(Folytatása következik)